

Druk nr 3168

Warszawa, 7 czerwca 2001 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja
Komisja Skarbu Państwa, Uwłaszczenia
i Prywatyzacji
SUP-020-2-2001

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu, Komisja Skarbu Państwa, Uwłaszczenia i Prywatyzacji wnosi projekt ustawy:

- o nabywaniu przez byłych pracowników państwowych gospodarstw rolnych lub rybackich oraz pracowników gospodarstw rolnych Polskiej Akademii Nauk udziałów w spółkach rolnych.

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Adam Biela .

Przewodniczący Komisji

(-) Tomasz Feliks Wójcik

USTAWA

z dnia 2001 r.

o nabywaniu przez byłych pracowników państwowych gospodarstw rolnych lub rybackich oraz pracowników gospodarstw rolnych Polskiej Akademii Nauk udziałów w spółkach rolnych

Art. 1.

Ustawa reguluje zasady nabywania przez pracowników byłych państwowych gospodarstw rolnych lub rybackich oraz gospodarstw rolnych Polskiej Akademii Nauk udziałów w spółkach prawa handlowego utworzonych przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa, zwanych dalej „spółkami rolnymi”.

Art. 2.

1. Osoba, która była zatrudniona łącznie 5 lat w zlikwidowanych przedsiębiorstwach państwowych gospodarki rolnej, w rozumieniu przepisów art. 2a ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 1995 r. Nr 57, poz. 299 i Nr 101, poz. 504, z 1996 r. Nr 59, poz. 268, Nr 106, poz. 496 i Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 54, poz. 349 i Nr 79, poz. 484, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 49, poz. 484, z 2000 r. Nr 6, poz. 70, Nr 12, poz. 136, Nr 48, poz. 550 i Nr 122, poz. 1323 oraz z 2001 r. Nr 4, poz. 24) jest uprawniona do nieodpłatnego nabycia udziału w spółce rolnej, o której mowa w art. 4 ust. 1.
2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do osób zatrudnionych w gospodarstwach rolnych Polskiej Akademii Nauk i gospodarstwach rolnych przyszkolonych.

Art. 3.

1. Osoba, o której mowa w art. 2, może wystąpić do starosty w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, z wnioskiem o przyznanie udziału w spółce rolnej.
2. Starosta, nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku, wydaje decyzje w sprawie przyznania uprawnienia do nabycia udziału w spółce rolnej.
3. Starosta, po upływie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, przekazuje Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa informację o ilości osób uprawnionych do nabycia udziałów w spółkach rolnych, którym wydano decyzję, o której mowa w ust. 2.

Art. 4.

1. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa w okresie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy utworzy jednoosobowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.
2. Na pokrycie całości udziałów w spółce, o której mowa w ust. 1, Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa wnosi wkład niepieniężny (aport) w postaci nieruchomości, o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 100 ha.

Art. 5.

1. Wartość jednego udziału w spółce rolnej powinna odpowiadać wartości 5 ha przeliczeniowych.
2. Kwotowe wartości udziału osoby uprawnionej określa się w podejściu mieszanym, jako iloczyn stawki szacunkowej 1 ha gruntu ornego klasy IVa w II okręgu podatkowym i ceny 1 decytony żyta ustalonej stosownie do przepisów o podatku rolnym. Stawki szacunkowe gruntów określają odrębne przepisy.

Art. 6.

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa na podstawie decyzji, o której mowa w art. 3 ust. 2, przekazuje nieodpłatnie osobie uprawnionej udział w spółce rolnej w terminie 15 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 7.

1. Koszt utworzenia spółki rolnej i przekazania udziałów osobom uprawnionym pokrywa Skarb Państwa.
2. Nabycie udziału przez osobę uprawnioną jest wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych.

Art. 8.

1. Przez pierwsze pięć lat obrachunkowych spółka rolna, jest zwolniona od podatku dochodowego od osób prawnych.
2. Pierwszy rok obrachunkowy spółki rolnej, jest liczony od dnia wpisania spółki do Krajowego Rejestru Sądowego do końca danego roku kalendarzowego.

Art. 9.

1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ze środków budżetu państwa wprowadzi przez pierwszych pięć lat obrachunkowych na fundusz zapasowy spółki rolnej, kwotę 500 tys. zł.
2. Kwota, o której mowa w ust. 1, jest wpłacana na fundusz zapasowy spółki rolnej do dnia 31 lipca. Pierwsza kwota wpłaty jest realizowana w roku 2002.
3. Wykorzystanie środków, o których mowa w ust. 1, wymaga zgody ponad trzech czwartych udziałowców.

Art. 10.

1. Udziały w spółce rolnej w okresie, o którym mowa w art. 8 ust. 1, nie mogą być zbywane.
2. Po okresie, o którym mowa w ust. 1 mogą być zbywane tylko członkowi rodziny lub innym udziałowcom tej spółki.
3. Zbycie udziałów dla członka rodziny wolne jest od podatku dochodowego od osób fizycznych.

Art. 11.

1. Pierwszeństwo w zatrudnieniu w spółce rolnej, mają udziałowcy spółki, którzy są osobami bezrobotnymi.
2. W przypadku osób zatrudnionych w spółce rolnej, o których mowa w ust. 1, właściwy miejscowo co do miejsca ich zatrudnienia urząd pracy, refunduje przez okres dwóch lat od dnia ich zatrudnienia ich uposażenia miesięczne, na zasadach ogólnych.

Art. 12.

Minister właściwy do spraw rolnictwa i rozwoju wsi opracuje i upowszechni nie później niż w trzy miesiące od dnia wejścia w życie ustawy, program doradztwa dla spółek rolnych oraz edukacji w tym zakresie.

Art. 13.

1. Osoba uprawniona, do nabycia udziału, która - w przypadku kobiety, ukończyła 50 lat, a w przypadku mężczyzny, ukończyła 55 lat - może z niego zrezygnować i otrzymać za to rekompensatę w postaci świadczenia wypłacanego miesięcznie w kwocie będącej równoważnością minimalnej emerytury w kraju.
2. Uprawniony, o którym mowa w ust. 1, występuje z odpowiednim wnioskiem, nie później niż po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, do starosty właściwego ze względu na jego miejsce zamieszkania, który weryfikuje jego uprawnienie a następnie, najpóźniej w miesiąc od dnia złożenia wniosku, wydaje decyzję o świadczeniu dla uprawnionego.
3. Pierwsze świadczenie, o którym mowa w ust. 1, będzie wypłacane od dnia 1 stycznia 2002 r.

Art. 14.

Od decyzji starosty w sprawie uprawnienia do nabycia udziału w spółce rolnej oraz decyzji w sprawie świadczenia, o którym mowa w art. 13 ust. 1, przysługuje odwołanie do wojewody.

Art. 15.

Osoby, które nabyły udziały, o których mowa w art. 6 oraz osoby, które nabyły prawo do świadczenia, o którym mowa w art. 13 ust. 1, nie korzystają z uwłaszczenia na mieniu z rezerwy, o której mowa w art. 56a ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 118, poz. 561 i

Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 32, poz. 184, Nr 98, poz. 603, Nr 106, poz. 673, Nr 121, poz. 770, Nr 137, poz. 926 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 40, poz. 400 i Nr 101, poz. 1178 oraz z 2000 r. Nr 15, poz. 180, Nr 26, poz. 306, Nr 31, poz. 383, Nr 60, poz. 703, Nr 84, poz. 948 i Nr 122, poz. 1315).

Art. 16.

1. W każdej ze spółek rolnych Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa zachowuje na okres 5 lat nie mniej niż jedną czwartą udziałów.
2. Po okresie, o którym mowa w ust. 1, Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa zbywa udziały pozostałym udziałowcom spółki rolnej.
3. Wpływy ze sprzedaży udziałów, o których mowa w ust. 1 przekazywane są do budżetu państwa.

Art. 17.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt przedstawia częściowe rozwiązanie problemów społecznych, gospodarczych, psychologicznych i moralnych związanych z likwidacją państwowych gospodarstw rolnych i rybackich. Dotyczy on byłych pracowników PGR-ów, którzy zostali pozbawieni pracy oraz wszelkich środków utrzymania dla swoich rodzin. Tereny po byłych PGR-ach można nazwać obszarami rozległej biedy. Ludzi żyjących tam w nędzy nie można pozostawić samych sobie.

Proponowana ustawa daje możliwość reanimacji, w jakimś stopniu, działalności gospodarczej na bazie istniejącej ziemi po PGR-ach, która w wielu regionach Polski wciąż leży jeszcze odłogiem a obok niej żyją w całkowitej nędzy ludzie, którzy kiedyś na niej pracowali. Projekt ten daje możliwość uzyskania pracy dla wielu ludzi będących bezrobotnymi na ziemiach byłych PGR-ów, na które zostaną utworzone spółki prowadzące działalność gospodarczą typu produkcji rolnej oraz rolno-przetwórczej. Utworzone w ten sposób podmioty gospodarcze będą korzystały z rozwiązań systemowych znanych dotychczas w warunkach transformacji makro-gospodarczej w Polsce a stosowanych jako stymulacje makrosystemowe. Są to: ulgi podatkowe, pomoc inwestycyjna państwa na cele restrukturyzacyjne, refundacja płac w przypadku zatrudnienia osób bezrobotnych.

Byli pracownicy PGR-ów powyżej 55 lat /mężczyźni/ oraz 50 lat /kobiety/ mają do wyboru: uzyskanie świadczenia emerytalnego lub nabycie udziału spółki rolnej, zaś młodsze osoby uprawnione mają możliwość nabycia udziałów spółki rolnej oraz pierwszeństwo w zatrudnieniu w tej spółce.

Realizacja proponowanej ustawy niewątpliwie wiąże się ze skutkami budżetowymi dla budżetu państwa, gdyż przewiduje inwestowanie przez pierwsze dwa lata w każdą spółkę w kwocie 500 tys. zł rocznie w celu uruchomienia jej działalności gospodarczej. Trudno jest ocenić całkowity koszt przewidywanych wydatków, gdyż zależy to od tego, ile osób uprawnionych zdecyduje się nabyć akcje spółek. Wydatek ten może więc wahać się w granicach kilkunastu milionów zł do ponad 30 mln zł w ciągu roku. Należy jednak jednocześnie wskazać, że wydatek ten będzie mniejszy niż pokrywane z budżetu państwa wydatki z tytułu świadczeń dla bezrobotnych w regionach objętych bezrobociem strukturalnym na terenach byłych PGR-ów. W przypadku kosztów bezrobocia trudno jest w ogóle wyszacować globalne straty ponoszone z finansów publicznych na związane z gospodarczymi, społecznymi, zdrowotnymi, psychologicznymi i moralnymi kosztami bezrobocia.

Projekt nie wchodzi w zakres regulacji objętej prawem Unii Europejskiej. W państwach Unii Europejskiej nigdy nie było bowiem PGR-ów i stąd też nie ma problemów związanych z ich likwidacją, których boleśnie doświadczamy w Polsce.

Warszawa, dnia 29 czerwca 2001 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności komisyjnego projektu ustawy o nabywaniu przez byłych pracowników państwowych gospodarstw rolnych lub rybackich oraz pracowników gospodarstw rolnych Polskiej Akademii Nauk udziałów w spółkach rolnych z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 31 ust. 7 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu (M.P. z 1998 r. Nr 44, poz. 618 z późniejszymi zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Przedmiotem komisyjnego projektu ustawy o nabywaniu przez byłych pracowników państwowych gospodarstw rolnych lub rybackich oraz pracowników gospodarstw rolnych Polskiej Akademii Nauk udziałów w spółkach rolnych jest utworzenie na koszt Skarbu Państwa, i wyposażonych w nieruchomości rolne administrowane przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa (AWRSP) spółek z o. o., zwanych w projekcie spółkami rolnymi. Udziały w tych spółkach miałyby zostać nieodpłatnie przekazane byłym pracownikom PGR, zaś działalność spółek przez pięć pierwszych lat istnienia wspierana byłaby przez państwo za pomocą dotacji z budżetu, zwolnień podatkowych, refundacji i doradztwa.

2. Stan prawa wspólnotowego materii objętej projektem

Utworzenie i wspieranie przez państwo przedsiębiorstw należy rozpatrywać z punktu widzenia przepisów o pomocy publicznej. Pomoc

publiczna dla przedsiębiorstw, jako ingerencja w zasady konkurencji, to jeden z istotniejszych obszarów zainteresowania prawa wspólnotowego. O ile udzielana jest zgodnie z normami prawa wspólnotowego, pomoc taka nie narusza zasad wspólnego rynku, będąc dozwolonym wyjątkiem od ogólnych reguł konkurencji. Traktat o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej (TWE) w artykule 87 (dawniej artykuł 92) określa, jaka pomoc publiczna nie narusza reguł wspólnego rynku i jest dozwolona z mocy prawa, jaka zaś w drodze każdorazowych decyzji Komisji Europejskiej odnoszących się do indywidualnych sytuacji może być uznana za pomoc dozwoloną.

W odniesieniu do rolnictwa zasady te jednak nie mają bezpośredniego zastosowania: artykuł 36 (dawniej 42) TWE stanowi bowiem, że wspólnotowe zasady konkurencji dotyczą rolnictwa jedynie w zakresie ustalonym przez Radę. Rada dokonała takiego ustalenia w swoim Rozporządzeniu nr 26 z dnia 1 lipca 1962 r. w sprawie zastosowania pewnych reguł konkurencji do produkcji i handlu produktami rolniczymi. Przepis artykułu 4 rozporządzenia stanowi, że w odniesieniu do pomocy publicznej przyznawanej na produkcję lub handel określonymi produktami rolniczymi zastosowanie mają jedynie wybrane przepisy artykułu 88 (dawniej 93) TWE. W myśl tych przepisów Komisja Europejska we współpracy z państwami członkowskimi stale monitoruje systemy pomocy publicznej, zaś państwa mają obowiązek informować ją każdorazowo o planowanym projektach przyznania lub zmiany pomocy.

3. Układ Europejski

Układ ustanawiający stowarzyszenie Polski ze Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi (Układ Europejski) w artykule 63 stwierdza, że pomoc publiczna dla przedsiębiorstw, która zniekształca lub grozi zniekształceniem reguł konkurencji, o ile ma negatywny wpływ na handel pomiędzy Polską a Wspólnotą, jest niezgodna z właściwą realizacją Układu. Pomoc taka jest oceniana w świetle wspólnotowych reguł udzielania pomocy publicznej, jakie zostały opisane w punkcie 2 niniejszej opinii. Jednak ustęp 5 artykułu 63 Układu Europejskiego wyłącza generalny zakaz udzielania pomocy publicznej w odniesieniu do produktów rolnictwa i rybołówstwa.

4. Analiza przepisów projektu

Projekt przewiduje wspieranie działalności spółek rolnych na kilka sposobów, które muszą zostać uznane za pomoc świadczoną określonym przedsiębiorstwom ze środków publicznych (z budżetu i Skarbu Państwa). Artykuł 2 projektu przewiduje dla określonej kategorii obywateli prawo do nieodpłatnego nabycia udziałów nowych

przedsiębiorstw. Pokrycie całości udziałów w tworzonych spółkach rolnych w myśl artykułu 4 następuje w drodze wniesienia przez AWRSP aportu w postaci nieruchomości o łącznej powierzchni nie mniejszej, niż 100 ha. Artykuł 7 projektu kosztami utworzenia spółek rolnych i przekazania uprawnionym ich udziałów obciąża Skarb Państwa – nabycie udziałów przez uprawnionego udziały zostaje zaś zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych. Przez pierwsze pięć lat działalności spółki rolne zwolnione są od podatku dochodowego od osób prawnych (artykuł 8). Przez ten sam okres fundusze zapasowe spółek rolnych, na mocy artykułu 9 projektu, zasilane są ze środków budżetowych dotacjami w wysokości 500 tysięcy złotych.

Nie można jednoznacznie wypowiedzieć się na temat dwóch kolejnych przewidzianych w projekcie instrumentów wspierających spółki rolne – treść przepisów projektu budzi bowiem poważne wątpliwości.

W myśl przepisu artykułu 11 ustęp 2 projektu wynagrodzenie zatrudnionych w spółce rolnej bezrobotnych przez dwa lata winno być refundowane przez właściwy miejscowo urząd pracy na zasadach ogólnych. W obowiązującym prawie, z ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2001, nr 6, poz. 56) na czele, brak jednak ogólnych zasad refundacji wynagrodzeń. Wspomniana wyżej ustawa przewiduje jedynie dokonywanie przez starostę w ściśle określonych przypadkach zwrotów części wynagrodzeń zatrudnianych okresowo bezrobotnych oraz całości uprzednio ustalonych wynagrodzeń i składek ubezpieczeniowych zatrudnionych absolwentów. Ustawa przewiduje także częściową refundację kosztów wynagrodzeń absolwentów zatrudnionych na zasadach robót publicznych. Nie sposób ustalić, do której z powyższych regulacji odwołują się autorzy projektu.

Projekt w artykule 13 przewiduje opracowanie i upowszechnienie przez ministra właściwego ds. rolnictwa i rozwoju wsi program doradztwa dla spółek rolnych – brak jakichkolwiek szczegółów na temat tego programu i sposobu jego upowszechniania nie pozwala na jednoznaczną ocenę, czy program taki miałby charakter pomocy publicznej dla wybranych przedsiębiorstw.

Przyznanie spółkom rolnym pomocy publicznej w sposób przewidziany w opiniowanym projekcie nie jest sprzeczne z obowiązującym prawem wspólnotowym – w myśl przepisów artykułu 36 TWE oraz artykułu 4 rozporządzenia nr 26 decyzja o przyznaniu takiej pomocy pozostaje w sferze kompetencji władz krajowych. W myśl przepisu artykułu 88 ustęp 3 TWE Komisja Europejska powinna zostać poinformowana o projekcie udzielenia pomocy publicznej – jednakże procedura ta dotyczy kontaktów pomiędzy Komisją a państwem członkowskim, więc

obowiązek poinformowania nie może zostać zrealizowany, dopóki Polska nie stanie się członkiem UE.

Ze względu na wyłączenie rolnictwa spod ogólnych reguł konkurencji w artykule 63 ustęp 5 Układu Europejskiego, przepisy projektu nie budzą zastrzeżeń z punktu widzenia zgodności z postanowieniami Układu.

5. Konkluzje

Komisyjny projekt ustawy o nabywaniu przez byłych pracowników państwowych gospodarstw rolnych lub rybackich oraz pracowników gospodarstw rolnych Polskiej Akademii Nauk udziałów w spółkach rolnych jest zgodny z Układem Europejskim. Nie zawiera on także przepisów sprzecznych z obowiązującym prawem Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Integracji Europejskiej

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz

z wp. J. Głowacki
Wiesław Staśkiewicz

Deskryptory bazy REX: konkurencja, pomoc publiczna, rolnictwo, Unia Europejska

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 6 lipca 2001 r.

Cena 0,57 zł + 22% VAT

